

Páwòlò cu wáràgà ji ndâ mbe kû kili ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì gbí gbata **FÌLÍPÌ**

¹ A ze tí ndâ Páwòlò ta Tímàtéyò, tí ndâ bòò mì Bindi-Mbírì tí Jézù ká kû cu wáràgà tí nó ji ndâ tó 'duù mì Mbírì mbe 'vala toko ta Bindi-Mbírì tí Jézù gbí gbata Filípì. Ze kû cu wáràgà tí nó ji yo ta ndâ kpo-kpò 'duù kùro yo, ta ndâ 'duù tí nó mbe kû konì ndâ kpo 'duù kùro yo ta nèté yo, tí ndâ mbe kû kili ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì kà nó 'dáá gî.

² Ze kû cu wáràgà tí nó ta bà 'deke tí ze ji Mbírì tí Bu ndoo, delè ta bà 'deke tí ze ji Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì, máa, ndú 'ví bàkà nambeeè ji yo, ndú delè 'ví si 'bí i 'ví ba muu yo lá.

Páwòlò 'deke tí wó ji Mbírì tacó tí ndâ mbe 'deke wáràgà tí nô

³ Ye tí Páwòlò ta o 'dáá gî kû 'dè nìkì maa ji Mbírì mì ye ta o tí nó náa ye má kû koro có tí yo.

⁴ Ye ta o 'dáá gî kû 'deke tí ye ji Mbírì tacó tí yo ta líkí'o tí ye.

⁵ Tàkòcò ye delè peteke gítí yo ngé ma, tacó bà dù yo tí ndâ mbe konì ye ta bà je wotí ji ye gítí bà ma Banga-Ngú-Có 'do tí o bà 'bità bà 'di Banga-Ngú-Có mì yo, yee gbí ri tí nó wúnó nô.

⁶ Ye ñò ni gî, máa, Mbírì tí mbe 'bità bà tè kùro yo tí kpokèjì tí nò nó bà tè kùro yo yee tí o bà gi

yo tí ndâ 'dóó ñìnó mì wó ta rì bà gì Bìndi-Mbíri
tí Jézù wúnò gî.

⁷ Àá mì ye a yúcó tacó bà dù ta tàkòcò ye pétékè'i gítí yo énò, tacó có tí yo ta o 'dáá gî kuu gbí njembí ye, tacó yo a ndâ ka ye, náa Mbíri kû bàkà nambee ji ndoo ta ndoo kpónó si ye kuu gbí zàà nô. Yí delè táánò bàkà nambee ji ndoo ta ndoo ta o tí nô náa ye táánò kuu sè, kû tì muu Banga-Ngú-Có, ta bà 'dè ndâ có ñìnó náa à tí á gítí nô.

⁸ Mbíri ñò ni gî, máa, kô'o tí yo 'dáá gî bà zi ye gî. Tàkòcò ye peteke gítí yo 'dáá gî ká go bà peteke tàkòcò Bìndi-Mbíri tí Jézù gítí yo.

⁹ Ye kû 'deke tí ye tacó tí yo ji Mbíri énó máa, yo ta o 'dáá gî 'ví zè tí yo gbí òkò tí yo nìkì túkà'i. Yí delè 'ví je cèe muu tacó bà 'viiki gbí có ji yo.

¹⁰ Tacó wàa, yo 'ví dù tí ndâ 'duù ñìnó ta bà lê tí yo wálá nô kû ù ta ndi o bà co Rì bà gì Bìndi-Mbíri,

¹¹ tí ndâ 'duù mbe 'de té i tí nô náa Jézù bà gì tí nô me gbolò. Tó i tí nô tí bà dù jáá kùro Mbíri, tacó bà wu rè Mbíri, ta bà ùlù yí nô.

'Válá a Bìndi-Mbíri'

¹² Có tí nô ta go bà 'dè ji yo tí ye nô a có gítí i tí nô mbe 'de ye nô, ndâ ná'vindí. I tí nô tí bà te ye mí gbí zàà nô njaanga a kpokèjì bà ma Banga-Ngú-Có ji ndâ 'duù.

¹³ Tacó ndâ àsikérì mbe kû kpolo tí 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò 'dáá gî, ta sè ndâ 'duù gbí gbata Rómà 'dáá gî, kpónó ñò ni gî, máa, à te ye mì gbí zàà nô a i muu Bìndi-Mbíri.

14 Bà dù ye gbí zàà nó kû yù a njembí ndâ 'bí ná'vindí ndoo gítí bà korô có lì mítí Mbe tí ndoo. Ndú kpónó kû ma có mì Bìndi-Mbírì ta gúku tí ndú wálá.

15 À dù káa yúcó, máa, a go bà tò kiì, ta go bà gbòò'bè ta ye ká kû te ndâ 'bí 'duù gítí nèté bà ma có gítí Bìndi-Mbírì. Káa ndâ 'bí 'duù kû bàkà 'do gbí có mì tó njembí.

16 Ndâ 'duù ñìnó mbe kû bàkà 'do gbí có mì tó njembí nó kû bàkà tacó ndú zè ye nìkì maa. Ndú delè kû bàkà tacó ndú ñò ni gî, máa, à te ye mí gbí zàà nó a i tacó bà tì muu Banga-Ngú-Có.

17 Káa ndâ 'duù tí nó mbe kû ma có gítí Bìndi-Mbírì tacó bà tò kiì ta ye, delè tacó bà gbòò'bè ta ye nó, kû bàkà káa 'dóó nèté mì ndú gítí miři ndú. Ye tà kpêtí má kû 'de gbí zàà kàá káa kpo se muu gbí ndâ i tí nò náa ndú kû bàkà nò, ñìnò a i ñìnó mbe nìkì tí ndú.

18 Káa à 'dáá nò me có ji ye ká nò lá! Tacó 'bè gbí òkò tí ndâ mbe tirì ta ndâ mbe tó njembí kùro ye wálá. Tàkòcò ye kû peteke gítí ndú 'dáá gî ká dúú kû ya tí , tacó ndú 'dáá kû bàkà káa nèté bà ma có gítí Bìndi-Mbírì.

À énò! Tàkòcò ye ta o 'dáá gî ká pétékè'i,

19 tacó ye ñò ni gî, máa, bà 'deke tí yo ji Mbírì, giì je bà konì tí mì Bèri-mì-Jézù tí Bìndi-Mbírì, bà 'vala ye gî.

20 I ñìnó ta go tí ye ngé má, tí i ñìnó náa ye kpónó kû korô có lì mítí nó, a có máa, 'bí i 'ví te gúku mítí ye lá, ye 'ví dù ta yú njembí ye kpónó á go ñìnó cój-cój nô. Tacó wàa, ndâ 'duù 'ví ùlù ta Bìndi-Mbírì á 'do gbí có mì ye. À má a ku, a

ku! À má a 'válá, a 'válá!

²¹ Káa à má gítí ye, i tí nó náa a kû nì 'válá mítí nó, tacó tí ye a Bìndi-Mbírì. Káa ye bà 'de i gbí bà cì ye me gbolò.

²² Káa 'bí có a ñìnó máa, ye má kû bàkà a nèté ñìnó náa à tí nó, ye 'ví je a 'válá, wèè, ye 'ví je a ku wè?

²³ Ye kpónó yee tí bà njèè kpokèjì mì ndâ 'válá ta ku gî, káa ye ñò 'dóó kpokèjì ñìnó náa ye 'ví co tí nó ni lá. Go bà co tí kpokèjì mì ku, wàa ye 'ví ya gí mì ze ta Bìndi-Mbírì tí ye ndii go bà co tí kpokèjì mì 'válá gî.

²⁴ Káa ye koço có máa, yo bà 'de i me gbolò a i 'do gbí bà 'vala ye.

²⁵ Njìnò a i ñìnó náa ye ñò ni ngbárángà'i gî nó ká nò. À má énò, ye bà co tí kpokèjì mì 'válá. Ye ñò ni gî, máa, ye bà dù tí wuù tacó bà konì yo 'dáá gî, tacó wàa yo 'ví tee njembí yo míti Bìndi-Mbírì ta peteke tàkòcò yo dúú kû ya tí .

²⁶ Bà dù ye tí wuù, tacó wàa ye 'ví dele ta ndi ye ya gí mì yo nò, 'ví dù ji yo tí gbolò ndeṣè bà ûlù Bìndi-Mbírì tí Jézù.

²⁷ Yo ta o 'dáá gî 'ví kìì'bà á 'do tí ndâ i ñìnó mbe kû co ta yo me tí kpokèjì mì Banga-Ngú-Có mì Bìndi-Mbírì lá nô. Tacó wàa, ye kpêtí má ya gí mì yo kà lá, ye 'ví dù me 'dú kû 'di có tí yo, máa, yo kû ڕò týò tí ndâ 'dakò ta có mì yo ká gbaanjé kû konì tí yo tacó bà ڕu ndi kpokèjì mì Banga-Ngú-Có.

²⁸ Yo 'ví cì gúku tí ndâ mbe kû jòò gbí có ta yo tacó bà 'visì muu yo 'do tí kpokèjì mì Bìndi-Mbírì nò lá. Yo dù ta o 'dáá gî ká tí ndâ yú 'dakò. Bà eře gba có mì yo gbaanjé nò 'ví dù ji ndú tí serè,

náa Mbírì bàkà tacó bà tùbà bà mìi ndú ji ndú, káa à 'ví dù tí i bà tùbà ji yo énó máa, yo bà dù tí ndâ 'válá.

²⁹ À wu ji yo sàà gî, máa, yo bà dù me ká tí ndâ mbe ùnje gítí Bìndi-Mbírì cuki lá. Yo delè bà mbu muu wó.

³⁰ Yo kpónó yuu tí yo mí gbí gó tí nó náa yo táánò njò ye kû gó nó gî. Ye delè kpónó kpòò kû gó káa gó, á go có tí nò náa yo kû 'di nò.

2

Bà si tí Bìndi-Mbírì tí i lá

¹ Bà 'vala ta rè mì Bìndi-Mbírì dù má káa i njinó mbe kû je wotí ji yo, bà zè yo nìkì maa mì Bìndi-Mbírì dù má káa i mbe kû yìi yo, gbèe Bèri tí nò mì Mbírì nò má kuu gbí njembí yo 'dáá gî, njembí yo dù má káa 'dê njembí, tí njembí ndâ mbe njò yé ṣo 'duù,

² yo tò muu líkí'o tí nò ye nò ta bà koṣo gbèe có. Yo 'vala toko gbaànję ta tó njembí yo. Ndeṛè bà 'vala yo ta ᷣa bà koṣo có mì yo 'ví dù ká gbaànję.

³ Yo 'ví tò kiù gbí òkò tí yo lá. Yo delè 'ví bàkà 'viya gbí òkò tí yo lá. 'Bí 'duù gbí òkò tí yo 'ví bàkà tí wó máa yì ma nò ji ndâ 'bí ka wó lá, yí 'ví si ndâ 'bí ka wó ta o 'dáá gî tí ndâ kpóló-kpolo 'duù ndii yí gî.

⁴ 'Duù 'ví koṣo có me ká gítí miṛi wó cuki lá, yí 'ví koṣo có gítí ndâ 'bí ka wó.

⁵ À 'ví dù gbí muu yo káa gbèe ᷣa có tí nò gbí muu Bìndi-Mbírì tí Jézù nô:

⁶ Tú Jézù táánò a tú Mbírì,

káa yí zèè có gítí bà dù yí tí Mbírì nò me
kácá-kácá lá.

⁷ Yí giù jee bà dù tú wó tí tú Mbírì nò mí to,
yí giù je tú bòò.

À giù jò yí je cè kózò tí ndâ 'duù.

⁸ Yí mâ giù 'de tú wó tí tú 'duù,
yí giù si tí wó tí i kùro Mbírì lá,
ta bà 'di có mì Mbírì gí mì ku,
náa à kpêtí káa bà cì yí mí tí njèèkpè mû,
yí giù ùnje gítí gî.

⁹ Tacó énò, Mbírì giù te yí ngéé gí yaà,
bìndi yí giù gbì rè njinó mbe wu co tí ndâ 'bí
rè 'dáá gî nò muu wó.

¹⁰ Tacó wàa, ndâ i tàṛì,
ta ndâ i muu to tí nó,
ta ndâ i tà to 'dáá gî 'ví ùlù rè Jézù.

¹¹ Delè tacó wàa, ndâ 'duù 'ví 'dè có ta nje ndú
gbí nya ndâ nje có 'dáá gî,
máa, Bìndi-Mbírì tí Jézù a Mbe tí ndoo,
tacó bà wu ta ṣe Mbírì tí Bu ndoo.

Bà tòngbaà go ngba'o muu to tí nô

¹² Yo 'do sàà káa ndâ mbe kû 'di có mì ye ta o
'dáá gî, ndâ tó 'duù mì ye. Káa yo 'ví dù tí ndâ
mbe 'di có mì ye nò me ká ta o tí nó náa ndoo
má kuu ta ndoo a bà gbèè to nó lá. Yo dù kácáá
nje nèté, tacó bà 'vala miṛi yo 'do gbí vò i ta 'dì
á nje yo wálá.

¹³ Tacó a Mbírì ká kû bàkà nèté gbí njembí yo,
tacó wàa yo 'ví dù ta go bà bàkà i tí nó mbe kû
peteke tàkòcò wó nô.

14 Yo 'ví bàkà ndâ i 'dáá gî me ta bà 'dè ngùrùngùrù có lá. Yo delè 'ví bàkà ndú me ta bà 'dè kòlòwò lá,

15 tacó wàa, yo 'ví tù ta bà tí yo tí ndâ yê ta vò i mì yo wálá, ta njembí yo ngbárángà'i, tí ndâ 'ví i mì Mbírì ta bà lê tí yo wálá, gbí òkò tí ndâ vóló-volo 'duù tí nó kpónó mbe kû co tí lókó-loko kpokèjì nô. Yo koço muu yo énó máa, yo kû 'vala gbí òkò tí ndú go ngba'o.

16 Yo zèè có tí nó mbe kû je 'válá ji yo nó tí kpoò. Tacó wàa, à má wúnò ta o bà co ri tí nó tí ri bà gì Bìndi-Mbírì gí bà waa có nô, ye 'ví cè ta cè-'bì énó máa, ye táánò ì me kù ngèlè lá. Ye delè ka wu'o me sínò lá.

17 À kpêtí kpónó má 'dè có énó máa, à ci mbelè ye ji Mbírì á go bà ci njembí yo ji yí nò, tàkòcò ye bà peteke gî. Có gbí njembí ye delè énó máa, tàkòcò yo 'ví peteke á go bà peteke tàkòcò ye.

18 À má énò, tàkòcò yo delè 'ví dù pétékè'i, wàa tàkòcò ndoo 'dáá gî 'ví peteke toko gbaànjé.

Ndâ Tímàtéyò ta Èpàfòròdítù

19 Ye kû koço có lì mítí Mbe tí ndoo Jézù énó máa, yí 'ví si ye 'ví tuu Tímàtéyò ya tí gí mì yo kà gálà, tacó wàa ye má 'di vò ḥa ḥìnó náa à tí yo kà nô gî, njembí ye 'ví ki ta tí to.

20 Ye ḥò 'bí 'duù káká'i ta tó njembí wó, mbe kû koço có ta njembí wó gbaànjé gítí yo bìndi wó, wàa ye 'ví tuu yí ji yo nò lá,

21 tacó ndâ 'duù mì ze kàá 'dáá gî kû bàkà káa ndâ 'dóó nèté mì ndú. Ndú kû bàkà me ndâ nèté mì Jézù lá.

22 Káa yo ta kpéétí yo ñò ni gî máa, Tìmàtéyò me có 'dì lá. Yí kû bàkà nèté toko ta ye gítí Banga-Ngú-Có, go 'viì mbe kû bàkà nèté ta bu wó.

23 À má énò, ye má ñò ña ñìnó náa à tí ye nó gî, ye ngé kû tuu yí ji yo.

24 'Dóó ye ta miři ye ngbá kû kořo có bà ya gí mì yo kà, náa Mbe tí ndoo má je nó ji ye gî nò.

25 Káa à kpêtí ká énò, ye kû kořo có énó máa, bà tuu Èpafòròdítù mì ye ji yo a kpóló-kpolo có ngé ndii gî. Yí a ná'vindí ye, yí a ka nèté mì ye, yí a ka ye àsikérì, yí delè a 'duù tí nó náa a yo táánò ká tuu yí gí tí, tacó bà kpolo tí ndâ 'bí i ñìnó náa à tí nó tacó tí ye.

26 Ye kû tuu yí ji yo, tacó kô'o tí yo tí wó ngé. Njembí wó delè wálá ta go bà ñò yo, tacó yo 'di có sé'i tí nó táánò mbe bàkà yí nó gî.

27 Sé'i tí nò dû me yí tí vò bà i. Yí ñò ndâ ku ta ro wó, káa Mbírì giì ñò yê ro wó gî. Tacó bà cì yí táánò bà zi a ndi mbugo tí nó náa ye kpónó kuu gbí nô.

28 Ye kû tuu yí ji yo gálà tacó wàa njembí ye 'ví 'dèè tí gàà, wàa njembí yo delè 'ví 'dèè ta bà ñò yí.

29 À má énò, yo te wiři mítí wó ta líkí'o tí yo. Yo tègàrà ña ndâ 'duù ñìnó go yí nò tí kpoò,

30 tacó yí táánò ñò ndâ ku ta ro wó tacó bà bàkà nèté mì Mbe tí ndoo. Yí delè giì yuu miři wó mí gbí kpala kû konì ta ye tacó tí yo.

3

*Cée kpokèjì 'válá mì ndâ mbe kû kili ta rè mì
Bindi-Mbírì*

¹ Ndòngbú có mì ye ji yo go énó máá, yo dù ta tàkòcò yo pétékè'i tacó yo a ndâ 'dóó ñìnó mì Mbe tí ndoo, ndâ ná'vindí ye. Bà cu wáràgà ji yo káká'i gítí gbè ndâ i tí nó me nèté mbe te ríki mí gbímbí ye lá. Káa àá bà dù a nèté tacó bà kpolo tí yo.

² Yo kpolo tí yo 'do tí ndâ bô tí nó tí ndâ mbe bàkà vò i, tí ndâ mbe kû waaka nje kú tí ndú nô.

³ Tacó ndoo me go ndú lá. A ndoo ká ya gí gbí cèe gázâ, a ndoo ká kû bàkà i-Mbírì ta wotí mì Bèri-mì-Mbírì. Ndoo delè kû cè cè-'bì a i ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì tí Jézù, ndoo tee njembí ndoo míti dìì ndoo lá.

⁴ Ta ndâ ña ñìnó 'dáá gî, àá kùtâá bà dù á mì ye a nderè tacó bà tee njembí ye míti dìì ye. 'Bí 'dakò má 'dè có énó máá, àá mì yì a nderè tacó bà tee njembí yì míti dìì yì, nderè mì wó nò bà ndii nderè mì ye wálá.

⁵ Tacó à má gítí ye, à ya ta ye gí gbí gázâ ta sili bìndi bà jò ye vô-nje ta'ô, go i gbí tàkìì mì ndâ Jùdéyà gî. Ña ye a Ìzìriyéli, tí 'viì kòtí Bènjàmínò, tí Ìzìriyéli gbúú-gbuu, náá ndâ bu ye ta nawu ye só káa ndâ Ìzìriyéli. À má gítí có bà ṙu ndi tàkìì mì ndâ Jùdéyà, ye táánò a mbe kpolo tí tàkìì mì ndâ Jùdéyà

⁶ À má gítí có bà tì muu tàkìì mì ndâ Jùdéyà, ye táánò a mbe kû mèèkè'i tí ndâ mbe kû kili ta ẹ̀ mì Bindi-Mbírì. À mâ giù gí gítí có bà co jáá tí kpokèjì mì có mì Mòze, bà lê táánò tí ye gbaànjé wálá.

⁷ Ye táánò sàà kùrō bà 'de tí ze ta Bindi-Mbírì kû si ndâ i tí nò tí ndâ tó i mbe konì ye, káa ye

kpónó giì ñò ni gî máa, ndú a ndâ i mbe kû ya ta ye gí nje vò i.

⁸ Ye kpónó ñò 'bí i gbaànjé 'do gbí òkò tí ndâ i tí ñò 'dáá gî ọro ye tí i mbe konì ye lá, tacó ye ñò Bindi-Mbíri tí Jézù tí Mbe tí ye ni ngé ndii gî. Ye ùnje gítí bà bê gbí ndâ i 'dáá gî tacó tí wó gî. Ye kpónó kû ñò ndâ i ọro ye 'dáá gî ká go ndâ zùkùmèè, i gbí bà ñò Bindi-Mbíri ni mì ye ndii i gbí ndâ i 'dáá gî gî; ye delè giì ñò ndâ i ọro ye 'dáá gî tí i lá,

⁹ tacó wàa ye 'ví 'de tí ta bândò bà dù ye ngbé mì ze ta Bindi-Mbíri. Ye kû pà me 'dóó kpokèjì mì ye, tí kpokèjì tí nó mbe si ye kû ụru a ndi có mì Mòze, tacó wàa ye 'ví dù tí tí 'duù jáá kùro Mbíri nó lá. À tí ye kpónó káa go bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri 'do gbí bà tee njembí ye míti Bindi-Mbíri. Nìnò a ọna kpokèjì bà dù tí 'duù jáá kùro Mbíri, mbe 'bì 'do tí bà tee njembí 'duù míti Mbíri.

¹⁰ Ye kùtàá má ñò Bindi-Mbíri ni go có tí nó gbí njembí ye nó gî! Ye má ñò wotí tí nó mbe 'vala yí 'do gbí muu'dú wó nó ni gî! Ye má kònò ọna bà kònò sé'i tí nó náa yí táánò kònò nó, bindi ye 'ví cì ọna ku mì wó nò gî, 'bí có mì ye bà dù káká'i wálá.

¹¹ Nìnò a kpokèjì tí nó náa ye kû korô có gítí bà 'vala ndi ye 'do gbí muu'dú ye go i mì Bindi-Mbíri lì míti nó ká nò.

Bà ya ndírí gítí i ọna náa a tí

¹² Ye kpónó kû bâkà me tí ye, máa, bà lê cee 'do tí ye gî nò lá; ye kû kpòkò a tí ye tacó bà 'de tó i tí nó náa Bindi-Mbíri zèè ye tí 'duù mì wó, wàa ye 'ví dù go yì nô.

13 Ye kû bàkà me tí ye, máa, ye 'de i tí nò gî nò lá, ndâ ná'vindí ye. Káa gbèe i ñìnó náa ye kû bàkà nô a bà ò-bà-mbí ndâ i ñìnó mbe ndii gî nô. Ye kpónó kû bàkà wotí a i gítí ndâ i ñìnó kùro ye nô.

14 Ye kû jòò tí ye a i gítí bà ya gí kùro tacó bà yee tà é tí nó mì Mbírì, náa yí kû tè ta é tí ndoo ta ẹ̀ è mì Bindi-Mbírì tí Jézù gítí 'válá tí nó gbírì nô.

15 Nìnò a có náa à 'ví dù gbí muu ndoo tí ndâ 'duù ñìnó ta gbí dìì ndoo mbe yù gî nô ká nô. Káa ndâ 'bí có mbe co tende má kuu gbí muu yo, Mbírì bà 'dè gbí ndú ji yo gî.

16 Káa ndoo 'ví ụu káa ndi kpokèjì tí nó náa ndoo kpónó kuu tí nô.

17 Yo mèlè ndi ọa 'válá mì ye nó toko gbaànjjé, ndâ ná'vindí ye. Yo delè 'ví kpolo ọo yo móti ndâ 'duù ñìnó mbe kû 'vala go ñìnó náa yo ọò 'do mì ze nô.

18 Ye 'dè có tí nó ji yo 'vílí-'vílì, káa ye kpónó kû bùù nô a gbí ndí ta ngo-ọo tà ọo ye ji yo, máa, a ọa bà 'vala ndâ 'duù me mbè ká kû njèè gbí okò tí ndú ta njèèkpè mû mì Bindi-Mbírì.

19 Ndòngbú i tacó tí ndâ mbe kû 'vala gbí ọa kpokèjì tí nò káa bà mìì ndú. Mbírì mì ndú káa i-zó-zò. Ndú kû cè cè-'bì ká ta ẹ̀ ndâ i-nô mì ndú náa ndú kû bàkà nô. Njembí ndú delè ká tí ndâ i muu to tí nô.

20 Káa à má gítí ndoo, 'bá mì ndoo a i gbírì. Mbe 'vala ndoo, tí Mbe tí ndoo Jézù tí Bindi-Mbírì bà gì a i 'do gbírì. Ndoo kpónó léngé-lenge kû ù nô a ndi bà gì yí

21 gí bà 'vìsì jó'dókò dìì ndoo tí nó tí i mì ku nó tí wu dìì á go dìì wó, á ta wotí tí nó mbe si yí 'ví dù tí Mbe tí ndâ i 'dáá gî nô.

4

Páwòlò kpo-gbí-tà-tù ndâ mbe kû kili ta rè mì Bìndi-Mbírì gbí gbata Filípì

1 À má énò, yo tí ndâ ná'vindí ye, ye zè yo nìkì ma, kô'o tí yo bà zi ye gî! Yo a ndâ mbe kû peteke tàkòcò ye! Yo a ndâ mbe kû njè muu ye! Yo tee njembí yo mítí Mbe tí ndoo tí kpoò, ndâ tó kómbe ye.

2 Ye kû 'deke tí ye ji ndâ Èvódìyà ta Síndìkè máa, ndú 'viindi gbí òkò tí ndú ta rè mì Mbe tí ndoo.

3 Ye delè kû 'deke tí ye ji wò tí Sìzìgúsù tí 'dóó ka ye mbe te koři á go gbí rè lo tí nò, máa, wò 'ví konì ndâ nìi tí nò náa ye nì rè ndú sósò'ô nò, tacó a ndú táánò ká ṙò týò seè tí ye gbí gó muu Banga-Ngú-Có, ndú sósò'ô nò, giù je Kèléméndè, giù je ndâ 'bí ka nèté mì ye 'dáá gî. Rè ndú nò 'dáá gî kû gbí wáràgà mì ndâ 'válá.

4 Có gbí njembí ye ji yo énó máa, yo 'vala ta Mbe tí ndoo ta pétékè tàkòcò yo. Ye bà bùù gbí ndi có tí nò ji yo. Có mì ye ji yo énó máa, yo dù ta pétékè tàkòcò yo.

5 Yo 'ví 'vala ta ndâ ḥa ndâ 'duù 'dáá gî ta tó njembí yo, tacó Mbe tí ndoo kpónó-kpónó kèjì.

6 Njembí yo 'ví mù tacó 'bí ḥa i ngé gî lá. I má mì yo wálá, yo 'ví 'deke tí yo ji Mbírì, yo tù 'bì yo ji yí, yo 'deke rè ndâ i tí nò náa ndú mì yo wálá nò ji yí, yo 'dè nìkì maa ji yí.

⁷ Bindi ña 'dê njembí tí nó mì wó tí Mbíṛì náa ña mì 'bí 'duù muu to tí nó ngé gî wálá nó 'ví kpolo tí njembí yo, yí delè 'ví kpolo tí bà koro có mí yo tacó yo a ndâ ñinó mì Bindi-Mbíṛì tí Jézù.

⁸ Ndòngbú có mì ye ji yo énó máa, yo 'ví si à 'ví yè gbí njembí yo káa yúcó, ndâ ná'vindí ye. Yo si à 'ví dù gbí muu yo káa cée có, ta có ñinó jáá, ta có ñinó tí tó có, ta ngbárángà có, ta tó rè. Yo 'ví koro có ká gítí ndâ i ñinó mbe 'vii tí ndâ i náa à 'ví ùlù ndú nô.

⁹ Yo ya gí kúṛo ta bà bákà ndâ i tí náa yo táánò tala bà bákà ndú 'do mì ye, ta ndâ i ñinó náa ye níbà ndú ji yo nô. Yo bákà go ndâ có ñinó náa yo 'di 'do gbí nje ye, ta ndâ i ñinó náa yo táánò ñò ye kû bákà nô, bìndi Mbíṛì tí mbe je 'dê njembí ji yo bà si yo 'ví dù níkì maa dúú bà ya tí .

Páwòlò 'dè níkì maa tacó ndâ i-nambee náa à je ji yí

¹⁰ 'Bí có mì ye tacó bà 'dè ji yo a ñinó máa, tàkòcò ye peteke gítí yo tacó bà konì ye mì yo ngé ndii gî. Tàkòcò ye delè giù peteke gítí Mbe tí ndoo ngé ndii gî, tacó yo kpónó 'bítà bà koro có gítí bà tù 'bì yo ji ye káká'i gî. Yo táánò kû koro có tí ye, káa a i náa yo 'de kpokèjì bà tùbà tí yo tí gí sè lá.

¹¹ Ye kû 'dè có tí nò me tacó máa ye kû ce a célè yê tí ye á ji yo nò lá. Tacó ye ni bà 'vala miři ye ta ña i ñinó náa à kuu mì ye nò gî.

¹² Ye ni bà 'vala gbí yê gî. Ye delè ni bà 'vala gbí dà gî. Ye a ká gázâ, ye ñò tìṛì gítí bà 'vala tí ndâ bândò 'dáá gî ni gî. Ye giù ñò tìṛì gítí bà 'vala

gbí tó o, ta bà 'vala gbí vò o ni gî. Ye má ta yéñì, có mì ye wálá. Ye delè má ta go tí ye, có mì ye wálá. I má mì ye wálá, ye ñò lì'vì gítí bà 'vala ye gî. I delè má jee tí mítí ye á to, ye ñò lì'vì gítí bà 'vala ye delè gî.

¹³ Wotí bà bákà ndâ i 'dáá ta rère 'Duù tí nò mbe je wotí á ji ye nó kuu tí ye.

¹⁴ Kpêtí ká énò, yo táánò bákà ji ye a nambeè, náa yo konì ta ye gbí vò i tí nò mbe 'de ye, náa ye kpónó tí kuu gbí zàà nô.

¹⁵ Yo tí ndâ 'duù gbí gbata mì Filípò ñò ta kpéétí yo ni gî, máa, ta o tí nó náa ye táánò kû njè nò 'do gbí to Mèsídóniyà ta o bà 'bità bà ma Banga-Ngú-Có mì ye kà nô, ndâ 'bí mbe kû kili ta rère mì Bindi-Mbírì 'do bà 'bí to jé mbe tù 'bì ndú ji ye, máa, «À nô» káa ye giù lì 'bì ye gí tà 'bì ndú gî nò, wálá. Àá táánò káa yo ká kû ñò yê tí ye.

¹⁶ Tacó à kpêtí ká ta o tí nó táánò náa ye tí kuu gbí gbata Tèsàlónìkà nô, ye kì 'bì ye gítí bà konì ye mì yo yee gbí sósò'ô.

¹⁷ Gbí có tí nò me énó máa, ye kû mòkò a tàkò i-nambeè nò lá; ye kû mòkò a tàkò i ñìnó mbe kû jò mboo ji yo nô.

¹⁸ Ndâ i ñìnó ta go ndú tí ye nó kpónó 'dáá gî kuu mì ye. Yì ye kpónó yè ngé yee tàkòcò ye. Tacó ndâ i-nambeè tí nò náa yo tuu ta Èpàfòròdítù á ji ye nó yee tí ye gî. Ndú go ndâ i ta bangá pô ndú, náa à kû ci ji Mbírì, tí ndâ i-cí-ci mbe nìkì tí Mbírì, náa yí lì 'bì wó gí tà ndú gî.

¹⁹ Mbírì mì ye bà ko mboo nambeè mì yo náa yo bákà ji ye nò jì yo me gbolò ta rère mì Bindi-

Mbírì tí Jézù, tacó Mbírì kû 'va 'bì wó ká mí gbí i.

20 À ùlù Mbírì tí Bu ndoo kpòò ya tí . Go-i-tí-nò.

Ndòngbú bà 'vee 'vé mì Páwòlò

21 Ye 'vee ndâ 'duù ñìnó mì yo kà tí ndâtó 'duù mì Mbírì nó gbaànjé-gbaànjé 'dáá gî. Ndâ ná'vindí ndoo ñìnó mbe kû dù toko ta ye kàá nó delè 'vee yo ma.

22 Ndâ 'duù mì ze kàá 'dáá gî, 'dóó ndâ 'duù 'bá mì ngáángbá gba mì ndâ Ròmánò, 'vee yo ngé ndii gî.

23 Ye kû 'deke tí ye ji Mbírì máa, nambeeè mì Mbe tí ndoo Jézù tí Bìndi-Mbírì 'ví dù gbí njembí yo 'dáá gî.

Ndogo

**Ndogo: Ngú bà toko nambeè mì Mbírì ta ndâ 'duù
New Testament**

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ndogo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 16 May 2025 from source
files dated 16 May 2025

14424ae9-b5af-591e-814e-49316d8d74aa